

2015

Tre nye reformer

– samspillet mellem kontanthjælps-,
erhvervsuddannelses- og beskæftigelsesreformen

UNDERVISNINGS
MINISTERIET

Indhold

Sammenhængen mellem de tre reformer.....	side 4
Hovedelementerne i de tre reformer.....	side 6
Cases: Reformernes samspil på vejen til uddannelse	side 9

Udgivet af:

Undervisningsministeriet og Styrelsen for
Arbejdsmarked og Rekruttering, maj 2015

1. oplag, 1.000 eksemplarer

Publikationen kan downloades fra
www.star.dk og www.uvm.dk

Redigering og tilrettelæggelse:

Cabi – bedre arbejde til flere, www.cabiweb.dk

Grafisk produktion:

campfire og co.

Foto:

Arkiv

1.

Sammenhængen mellem de tre reformer

De fleste kender eller er blevet introduceret til formålet med kontanthjælps-, erhvervsuddannelses- eller beskæftigelsesreformen hver for sig. Men hvordan er samspillet mellem de enkelte reformer? Hvilke udfordringer efterlader dette samspil, og hvad betyder det for det nødvendige samarbejde mellem de forskellige aktører på vejlednings-, beskæftigelses- og uddannelsesområdet?

De konkrete måder, man bedst muligt skaber sammenhæng i indsatsen med de nye reformer, afhænger naturligvis af lokale forhold og kræver, at I udvikler og aftaler løsningerne i et lokalt samarbejde. Brug indholdet i denne pjece som inspiration og baggrundsviden for indsatsen.

Målet med kontanthjælpsreformen er, at unge uden en uddannelse skal påbegynde og gennemføre en uddannelse, så deres muligheder for varig tilknytning til arbejdsmarkedet øges. Dertil skal de forsikrede ledige med færrest kompetencer som følge af beskæftigelsesreformen mødes med en mere uddannelsesrettet indsats. Erhvervsuddannelsesreformen skal styrke kvaliteten af undervisningen og resultere i en øget søgning, trivsel og gennemførelse på erhvervsuddannelserne.

Med dette in mente: Hvordan får vi flere til at gennemføre en uddannelse, når der bliver optagelseskrav på mindst karakteren 02 i gennemsnit i henholdsvis dansk og matematik, og når der på erhvervsuddannelserne i højere grad sættes fokus på dem, der kan og vil, samtidig med at vejen til arbejdsmarkedet for alle ledige unge går via uddannelsessystemet?

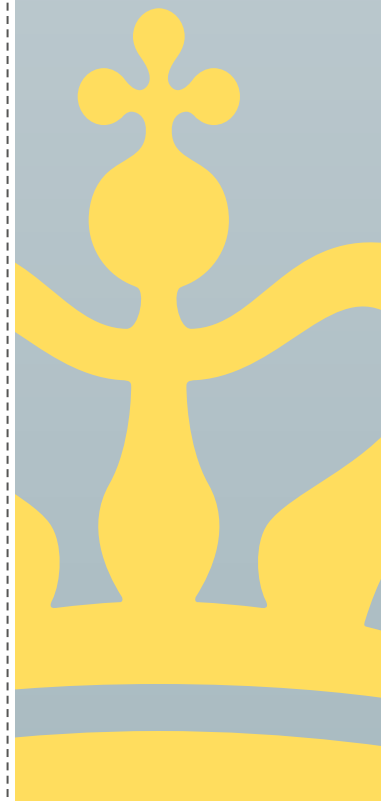
Viden om reformerne

Kontanthjælpsreformen:
www.bm.dk og www.star.dk

Beskæftigelsesreformen:
www.star.dk

Erhvervsuddannelsesreformen: www.uvm.dk

SU-reformen: www.su.dk

Jobcentrene skal sikre motivationen på en bred uddannelsesvej

Svaret handler i høj grad om engagement og motivation som de væsentligste forudsætninger for gennemførelsen. Den har mange af de unge på uddannelseshjælp, men langt fra alle.

Alligevel skal de have et uddannelsespålæg. For nogle unge kan det opfyldes ved optagelse til en beskæftigelsesrettet ungdomsuddannelse som kombineret ungdomsuddannelse (kuu), de erhvervskompetencegivende erhvervsgrunduddannelser (egu) eller en af de 105 erhvervsuddannelser (eud).

For andre unge, der ikke umiddelbart har forudsætningerne for at starte på en uddannelse, betyder uddannelsespålægget, at de skal stå til rådighed for en indsats, der er rettet mod uddannelse.

Der er med andre ord mange veje til uddannelse. Jobcentrene skal fremover sikre, at de ledige, der skal påbegynde en erhvervsuddannelse, er motiverede og klar til uddannelse, inden de påbegynder en erhvervsuddannelse. Mange jobcentre arbejder allerede meget fokuseret med det, men fremover er det afgørende, at alle jobcentre gør det.

Grundigere visitation og et tættere samarbejde

Jobcenterets arbejde med at sikre en grundig visitation af den enkelte unge og iværksætte en uddannelsesrettet indsats med udgangspunkt i den enkeltes ressourcer og behov er centralt, blandt andet fordi det ikke er et formål med erhvervsuddannelserne at motivere eller afklare elever, som optages på 2. del af grundforløbet. Desuden har unge og voksne maksimalt tre forsøg til at gennemføre en erhvervsuddannelse (med mindre de har en uddannelsesaftale med en arbejdsgiver) efter reformens ikrafttræden pr. august 2015.

Det er også essentielt at sikre et tæt samarbejde mellem jobcenter, UU og uddannelsesinstitutionerne, der skal være med til at sikre, at de unge kender og er rustet til de faglige og sociale krav, der stilles.

Erhvervsuddannelse for voksne på 25 år og derover (euv)

Voksne på 25 år og derover, der efter august 2015 ønsker en erhvervsuddannelse, skal påbegynde en erhvervsuddannelse for voksne (euv). Det er som udgangspunkt et afkortet uddannelsesforløb i forhold til de unge under 25 års forløb og tager højde for den eventuelle uddannelses- og erhvervs erfaring, som den voksne hidtil har opnået.

Beskæftigelsesreformen betyder blandt andet, at voksne, der er fyldt 30 år, og som ønsker at omskole sig eller løfte sig fra ufaglært til faglært, kan få en erhvervsuddannelse for voksne (euv) på nedsatte dagpenge, hvis uddannelsen kan gennemføres inden for dagpengeperioden.

På side 9 - 23 finder du en række cases, som illustrerer samspillet mellem elementer i reformerne i fiktive forløb for unge og voksne, som skal i gang med en uddannelse.

Casene er fiktive eksempler og kan ikke betragtes som en facitliste for, hvilken tilbud en given borgergruppe skal have: Den uddannelsesrettede indsats skal altid tilrettelægges på baggrund af en helhedsvurdering ud fra den lediges ønsker og motivation samt en vurdering af den enkeltes udfordringer og potentiale samt vilkår og omstændigheder omkring den lediges livssituation.

2.

Hovedelementerne i de tre reformer

Kontanthjælpsreformen – fokus på uddannelse

Med kontanthjælpsreformen er der gennemført en række initiativer, som understøtter, at flere unge kommer i uddannelse og derved sikres en stabil og varig tilknytning til arbejdsmarkedet. Reformen trådte i kraft 1. januar 2014.

Det indebærer blandt andet:

- At målet for alle unge under 30 år uden en erhvervskompetencegivende uddannelse entydigt er uddannelse, og at de derfor modtager uddannelseshjælp frem for kontanthjælp.
- At alle uddannelseshjælpsmodtagere får et uddannelsespålæg, der danner rammen for arbejdet med uddannelsesrettede indsatser og understøtter målet om uddannelse.
- En styrket indsats med systematisk brug af læse-, skrive- og regnetest og undervisning for at forbedre de unges faglige kompetencer.
- Systematisk understøttelse af overgange fra uddannelseshjælp til uddannelse, blandt andet via en styrket dialog mellem jobcentre og uddannelsesinstitutioner.

Erhvervsuddannelsesreformen – højere kvalitet, attraktivitet og øget gennemførsel

Erhvervsuddannelsesreformen indeholder en række centrale indsatsområder, der skal hæve kvaliteten af undervisningen og det faglige niveau og samtidig øge trivslen og gennemførelsen på erhvervsuddannelserne. Lovgrundlaget aftalt med *Aftale om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser* er vedtaget, og de væsentligste elementer i reformen træder i kraft 1. august 2015.

Målet med reformen er, at:

- Flere elever skal vælge en erhvervsuddannelse direkte fra 9. eller 10. klasse.
- Flere skal gennemføre en erhvervsuddannelse.
- Erhvervsuddannelserne skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, som de kan.
- Tilliden til og trivslen på erhvervsskolerne skal styrkes.

Det indebærer blandt andet:

- Et mere overskueligt valg mellem fire erhvervsfaglige hovedområder.
- Grundforløbet opdeles i to dele på 20 uger hver. Første del forbeholdes elever, der kommer direkte fra 9. og 10. klasse. Elever, der påbegynder senest i august måned året efter afsluttet 9. eller 10. klasse, kan dog vælge at starte på første del af grundforløbet. Elever under 25 år, der ikke kommer direkte fra 9. eller 10. klasse, starter direkte på anden del af grundforløbet, der også varer 20 uger.
- Indførelse af erhvervsuddannelse for voksne (euv), som bliver den nye vej til en erhvervsuddannelse for voksne på 25 år og derover. Målet og niveauet er det samme som for erhvervsuddannelser for unge, men uddannelsesvejen er mere målrettet og har et stort fokus på at bygge videre på den uddannelse og erfaring, den voksne allerede har.
- Indførelse af adgangskrav til erhvervsuddannelser på mindst karakteren 02 i gennemsnit i henholdsvis dansk og matematik ved 9.- eller 10.-klasseprøve eller tilsvarende. Dertil kommer kravet om uddannelsesparathed eller en uddannelsesaftale om praktik i en virksomhed.
- At alle, herunder alle unge med et uddannelsespålæg og unge og voksne kontanthjælpsmodtagere, maksimalt har tre forsøg til at gennemføre en erhvervsuddannelse, med mindre de har en uddannelsesaftale, før uddannelsen påbegyndes.

Beskæftigelsesreformen – styrket uddannelsesindsats

Med beskæftigelsesreformen følger det, at uddannelsesindsatsen for dagpengemodtagere skal styrkes og målrettes de ledige med færrest kompetencer og dermed størst behov. Reformen træder i kraft ad flere omgange. Dele af reformen og dermed også dele af den styrkede uddannelsesindsats trådte i kraft d. 1. januar 2015, mens andre dele træder i kraft 1. juli 2015.

Den styrkede uddannelsesindsats i reformen indebærer blandt andet, at:

- Voksenlærlingeordningen målrettes ledige og ufaglærte beskæftigede, der er fyldt 25 år. Det betyder, at beskæftigede med en uddannelse ikke længere kan benytte ordningen. Målrkning af voksenlærlingeordningen er trådt i kraft d. 1. januar 2015.
- Forsikrede ledige over 30 år, som enten er ufaglærte eller faglærte med en forældet uddannelse, kan få mulighed for at tage en erhvervsuddannelse på reduceret dagpengeydelse, hvis uddannelsen kan gennemføres inden for den lediges resterende dagpengeperiode. Denne ordning træder i kraft d. 1. juli 2015.

3.

Cases: Reformernes samspil på vejen til uddannelse

Vejene til uddannelse kan være mange og forskelligartede. På de næste sider kan du i en række fiktive cases se, hvordan det kan forløbe – og hvordan reformerne spiller sammen – når en ung med et uddannelsespålæg fx har faglige udfordringer, afbrudte grundforløb, ADHD, ordblindhed eller ønsker at gå fra ufaglært til faglært.

Om casene

Casene illustrerer forløb, hvor de nye regler i reformerne har betydning for uddannelseshjælpsmodtagere og ledige dagpengeberettigede, som har behov for vejledning, støtte og hjælp til at blive forberedt, afklaret eller motiveret til at vælge den rette uddannelse.

Casene tager afsæt i unge og voksne med sværere problemstillinger for at illustrere de forskellige veje, der kan være til at komme i gang med en uddannelse. Langt de fleste uddannelseshjælpsmodtagere er unge, som måske har været usikre på at træffe det rette uddannelsesvalg, og som hurtigt kommer i gang med en uddannelse. For nogle unge er en særlig indsats dog påkrævet før, at den unge kan komme i uddannelse.

Casene er ikke repræsentative eller facit for, hvilken indsats eller hvilket tilbud der skal gives i den konkrete borgers tilfælde. Der er altid tale om en individuel vurdering af, hvilken vej der er den rigtige, og den vurdering bør foretages i et samarbejde mellem jobcenteret, uddannelsesinstitutionen, UU og borgeren.

Case

Navn: Louise
Alder: 21 år
Har faglige udfordringer

Louise opkvalificerer sig via snusepraktik og avu til at påbegynde sosu-assistentuddannelsen

Louise er 21 år. Hun har aldrig været vild med skolen, havde svært ved det faglige og fik aldrig taget sin afgangsprøve.

Louise har altid gerne villet arbejde med mennesker, men har måttet sande, at det er for svært at få en fast tilknytning til arbejdsmarkedet uden en uddannelse. I øjeblikket er hun på uddannelseshjælp. Jobcenteret sendte Louise på en snusepraktik på en SOSU-skole, og det gav Louise blod på tanden i forhold til uddannelse. Snusepraktikken sker som et led i Louises uddannelsespålæg, fordi hun skal finde ud af, hvilken uddannelse hun ønsker at arbejde hen imod.

Det er en udfordring, at Louise ikke opfylder adgangskravene for at kunne påbegynde uddannelsen til social- og sundhedshjælper. Hendes sagsbehandler anbefaler hende derfor at tage dansk og matematik på basis og G-niveau via almen voksenuddannelse (avu) på det lokale VUC. Det svarer til hhv. 8. og 9. klasses niveau. Sagsbehandleren på jobcenteret taler med studievejlederen på VUC, og Louise får sammenlagt et forløb, der passer til hende.

Efter forløbet, der i Louises tilfælde varer 30 uger, får Louise karakteren 02 og 4 i dansk og matematik, og hun opfylder nu adgangskravet til at blive optaget på SOSU-skolen.

Fakta: Erhvervsuddannelserne

Hvad er kravene til de forskellige erhvervsuddannelser?

Som led i eud-reformen er der udarbejdet vejledende kataloger eller såkaldte 'varedeklarationer' over deltagerforudsætninger for hver af de 105 erhvervsuddannelser. Varedeklarationerne skal give overskuelige og overordnede oplysninger om, hvilke krav der venter eleven i hovedforløbet. Varedeklarationerne bliver lagt på uddannelsesguiden.dk og vil være et værktøj, som kan bruges til at skitsere for den enkelte elev, hvilke fagniveauer og krav der stilles gennem uddannelsen, men også hvilke beskæftigelsesperspektiver uddannelserne har.

Adgangskrav til erhvervsuddannelserne

Eud-reformen medfører, at alle fra august 2015, uanset alder, mindst skal have opnået karakteren 02 i gennemsnit i henholdsvis dansk og matematik ved 9.- eller 10.-klasseprøve eller tilsvarende eller have en uddannelsesaftale med en virksomhed om skoleundervisning i grund- og hovedforløb og om praktikuddannelse for at få adgang til at påbegynde en erhvervsuddannelse. Karakteren 02 på 7-trins-skalaen svarer til karakteren 6 på den tidligere 13-skala.

Unge og voksne, der ikke opfylder adgangskravene, kan opnå adgang via avu (almen voksenundervisning) ved at bestå dansk og matematik på G-niveau eller eventuelt ved bestået FVU-læsning trin IV og FVU-matematik trin II. På VUC udbydes desuden målrettede eud-forberedende forløb, der ofte vil være tilrettelagt i samarbejde med den lokale erhvervsskole.

Optagelsesprøve på erhvervsskole

Elever, som ikke opfylder adgangskravet (hverken karakterkravet eller har en uddannelsesaftale), har mulighed for at blive optaget på en erhvervsuddannelse på baggrund af en helhedsvurdering, der bygger på ansøgerens resultat ved en centralt udviklet og fastsat prøve i dansk og matematik og en personlig samtale, der har til formål at afdække ansøgerens specifikke faglige potentiale.

Den faglige test vil være på niveau med kravene til at opnå karakteren 02 i henholdsvis dansk og matematik ved folkeskolens afgangsprøve, men testen vil have en faglig toning med et alment erhvervsrettet udgangspunkt i praktiske situationer. Der er tale om en test i henholdsvis dansk og matematik, og både testen og den personlige samtale foregår på en erhvervsskole.

Nye SU regler - højst fem ungdomsuddannelser

Fremover vil man kun kunne få SU til højst fem ungdomsuddannelser. Der vil ikke blive givet SU til den sjette påbegyndte ungdomsuddannelse. Dog kan unge med et uddannelsespålæg få dispensation til fortsat at få SU til en ungdomsuddannelse ud over de fem ungdomsuddannelser.

I opgørelsen af antallet af påbegyndte ungdomsuddannelser regnes alle ungdomsuddannelser med, som man er begyndt på og har fået SU til.

Reglerne gælder fra den 1. januar 2015. Det betyder, at begynder man på en ungdomsuddannelse efter 1. januar 2015, vil alle ungdomsuddannelser, man er begyndt på og har fået SU til før den 1. januar 2015, blive regnet med.

Case

Navn: Johan
Alder: 19 år
Har to afbrudte grundforløb

Johan har kun ét forsøg tilbage til at gennemføre en erhvervsuddannelse

Johan på 19 år har haft en del problemer med misbrug og kriminalitet. Han har tidligere påbegyndt to grundforløb efter 1. august 2015, som han har afbrudt. Johan er på uddannelseshjælp. Til sin første samtale fik Johan et uddannelsespålæg (se faktaboks side 13), hvilket betød, at han til næste møde skulle give et konkret bud på, hvilken uddannelse han gerne vil tage.

Johan opfylder karakterkravet fra grundskolen, men han mangler motivation og er ikke mødestabil. Johan har tidligere hjulpet sin far med at reparere biler på farens autoværksted, og han synes, det er spændende. Sagsbehandleren vurderede, at Johan socialt og fagligt er klar til en uddannelse, men hun er dog ikke sikker på, at Johan kan møde stabilt.

Johan skal derfor, som led i sit uddannelsespålæg, deltage i en mellem-lang virksomhedspraktik på et værksted, hvor der er fokus på, at han får mulighed for at snuse til området, og hvor der er fokus på, at han møder stabilt frem. Johan møder stabilt i en længere periode, hvilket blandet andet skyldes, at han kommer rigtig godt ud af det med sin mentor på arbejdspladsen. Samtidig taler Johan med den lokale UU-vejledning om, hvilke faglige krav der stilles i automekanikeruddannelsen, om det vil være det rigtige valg for ham, og om hvornår han kan starte på grundforløbets anden del.

Det er helt afgørende, at Johan gennemfører erhvervsuddannelsen denne gang. Jobcenteret har aftalt med Johans mentor, at han fortsætter som mentor for Johan, efter han er begyndt på erhvervsuddannelsens grundforløb, og indtil han har fundet en praktikplads. Hvis Johan igen falder fra på grundforløbet, har han ikke flere forsøg tilbage, med mindre det lykkes ham at finde en praktikplads, inden han starter på ny. En egu kan være en alternativ uddannelsesmulighed.

Fakta: Erhvervsgrunduddannelse (egu)

Egu er en kompetencegivende, individuel uddannelse, der er beskæftigelsesrettet og samtidig rettet mod fortsat uddannelse. Det er et tilbud, som kommunerne har pligt til at give til alle unge i uddannelsens målgruppe. Kommunerne kan overlade produktionskoler og institutioner for erhvervsrettet uddannelse at tilrettelægge egu på deres vegne. Målgruppen er unge under 30 år, der bor i kommunen, ikke er under uddannelse eller i beskæftigelse og ikke har forudsætninger for umiddelbart at gennemføre en anden kompetencegivende ungdomsuddannelse.

Uddannelsen varer normalt 2 år og består af praktik i offentlig eller privat virksomhed kombineret med relevante elementer af eksisterende uddannelser.

Case

Navn: Anastasia
Alder: 21 år
Har tre afbrudte grundforløb

Jobcenteret hjælper Anastasia med at få en uddannelsesaftale

Anastasia er 21 år. Hun har efter 1. august 2015 påbegyndt tre grundforløb uden at gennemføre dem. Hun afbrød grundforløbene, da hun ikke trivedes hverken fagligt eller socialt, og hun mistede som følge heraf interessen for uddannelsen.

Anastasia har efterfølgende haft et sommerjob på en restaurant, hvor hun hjalp til i køkkenet. Hun var rigtig glad for jobbet, men desværre kunne restauranten ikke beholde hende. Hun valgte derfor at søge uddannelseshjælp. Det medførte, at hun fik et uddannelsespålæg og skulle komme med ønsker om, hvilken uddannelse hun gerne ville tage. Hun besluttede på grund af sine gode erfaringer fra sit sommerjob, at hun gerne ville uddanne sig som kok.

Da hun har opbrugt sine tre forsøg på at gennemføre en erhvervsuddannelse, kan hun ikke påbegynde endnu en, med mindre hun får en uddannelsesaftale med en virksomhed. Jobcenteret går derfor målrettet efter at hjælpe Anastasia med at få en uddannelsesaftale.

Til at begynde med får hendes sagsbehandler arrangeret virksomhedspraktik for Anastasia hos en restaurantkæde. Det går rigtig godt hos virksomheden, og Anastasia gør et rigtig godt indtryk på arbejdsgiveren. Arbejdsgiveren kan se et lys i Anastasia og indgår derfor en fuld uddannelsesaftale med Anastasia, og hun kan på denne måde starte på kokkeuddannelsen (gastronom).

Fakta: Uddannelsespålæg

Uddannelsespålægget danner udgangspunkt og ramme for kommunernes arbejde med unge på uddannelseshjælp og den indsats, der iværksættes.

Under det relevante trin i uddannelsespålægget beskrives de aktiviteter og indsatser, som skal understøtte den unge i gennemførelsen af de konkrete trin i uddannelsespålægget:

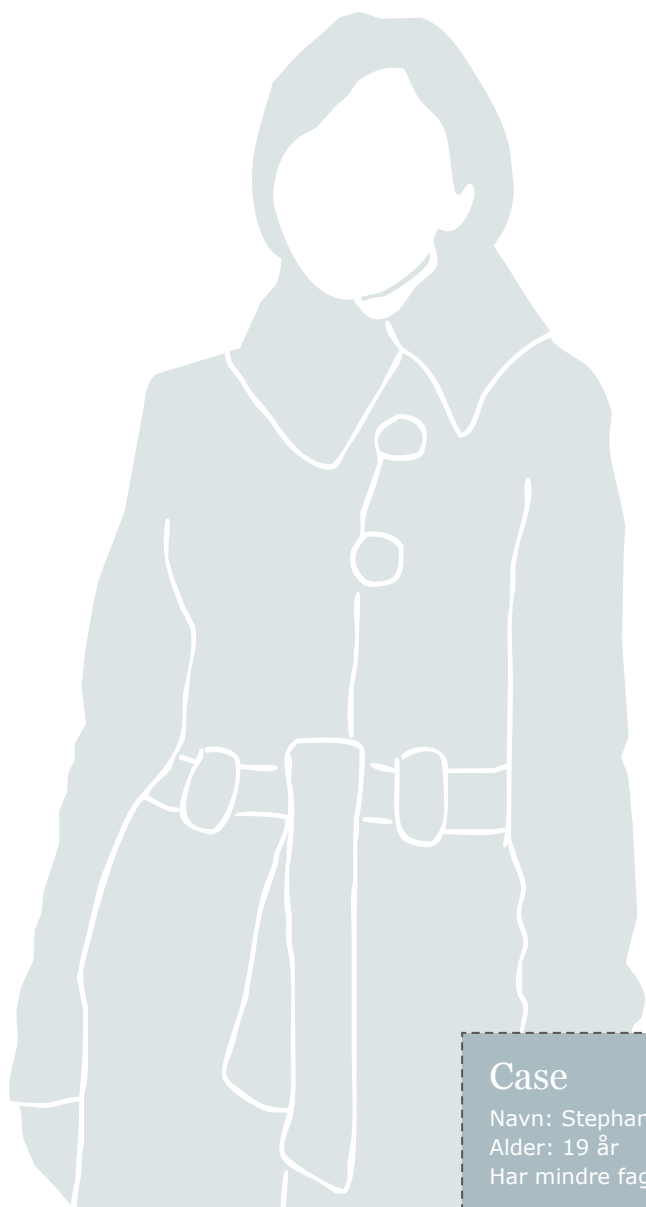
- Ved trin 1 skal den unge, inden for en nærmere fastsat frist, komme med forslag til relevante uddannelser.
- Ved trin 2 skal der fastsættes et uddannelsesmål, og den unge skal finde relevante uddannelsessteder.
- Ved trin 3 skal den unge, inden for en nærmere fastsat frist, søge om optagelse på en eller flere uddannelser.
- Ved trin 4 skal den unge påbegynde og gennemføre den eller de uddannelser, som den pågældende er optaget på.

I forbindelse med visitationen skal der fastsættes en frist for, hvornår den unge skal have afklaret uddannelsesønsker. For nogle unge kan fristen være kort/unødvendig, fordi de kender deres uddannelsesvalg, og de vil derfor hurtigt gå til trin 2 eller 3 i uddannelsespålægget. For andre unge med betydelige udfordringer kan fristen være lang, fordi den unge har behov for støtte og hjælp til fx afklaring, motivation og opkvalificering, inden den unge er parat til næste trin.

To begreber om uddannelsesparathed

Uddannelsesparathed er i [uddannelsessystemet](#) et begreb, der henryder til det, at alle unge, der fra 9. og 10. klasse vil søge ind på en ungdomsuddannelse (gymnasial eller erhvervsuddannelse), skal have foretaget en vurdering af deres uddannelsesparathed (UPV). UPV'en bliver med eud-reformen fremrykket til 8. klasse.

I [beskæftigelsessystemet](#) skelnes der mellem om en ung er åbenlyst uddannelsesparat, uddannelsesparat eller aktivitetsparat. Åbenlyst uddannelsesparate er unge, som slet ikke har barrierer i forhold til at kunne påbegynde og gennemføre en ordinær uddannelse. Uddannelsesparate er unge, der vurderes – med den rette støtte og aktive indsats – at kunne påbegynde en uddannelse inden for ca. 1 år og gennemføre denne uddannelse på ordinære vilkår. Mens aktivitetsparate er unge, der vurderes at have behov for ekstra støtte og hjælp i længere tid end ca. 1 år, inden de kan påbegynde en uddannelse, som de kan gennemføre på almindelige vilkår.

Case

Navn: Stephanie
Alder: 19 år
Har mindre faglige udfordringer

Stephanie overvejer en kort erhvervsuddannelse

Stephanie er 19 år. Hun har tidligere påbegyndt det merkantile grundforløb, men faldt fra efter få måneder på grund af manglende motivation. Hun har efterfølgende haft småjob, men er nu på uddannelseshjælp. Stephanie vil gerne have en uddannelse, men hendes karakterer fra folkeskolen er ikke særligt gode, hun mangler selvtillid og ved ikke, hvilken uddannelse hun skal vælge.

Jobcenteret vurderer, at Stephanie kan have gavn af et brobygningsforløb, hvilket hun selv har hørt godt om fra kammerater.

Forløbet giver hende selvtillid, faglig opkvalificering og motivation til at søge optagelse på erhvervsuddannelsens grundforløb, hvor hun optages og begynder. Hun vil være ernæringsassistent – en uddannelse, der tager 3 år, men med mulighed for at stige af efter 1½ år som ernæringshjælper.

Fakta: Brobygningsforløb

Forsøgene med 'Brobygning til uddannelse' har til formål at afklare, motivere og opkvalificere unge uddannelseshjælpsmodtagere under 30 år uden en erhvervskompetencegivende uddannelse til at påbegynde og gennemføre en ordinær uddannelse.

Målgruppen er unge med faglige og/eller sociale udfordringer, der vurderes at kunne gennemføre en ordinær uddannelse med et Brobygningsforløb.

Brobygningsforløb tilrettelægges som et samarbejde mellem jobcentre og erhvervsskoler. Jobcenteret har ansvar for og visiterer de unge til Brobygningsforløbet, og erhvervsskolen tilrettelægger, igangsætter og gennemfører selve Brobygningsforløbet for den unge.

Samarbejdet om unge via Brobygningsforløb kan inddrage flere aktører (fx UU-vejledningen og øvrige forvaltninger), hvor det giver mening og understøtter den unges vej til uddannelse.

Brobygningsforløb er et samlet uddannelsesrettet tilbud i 2 faser:

Fase 1 – undervisning på erhvervsskolen og praktik

- Brobygning foregår på en erhvervsskole i et ordinært skolemiljø med krav om dagligt fremmøde.
- Brobygningsforløb indeholder relevante "snusepraktikker" på de forskellige erhvervsuddannelsers hovedspor.
- Brobygningsforløb indeholder relevante virksomhedspraktikforløb på skolernes samarbejdsvirksomheder.
- Brobygningsforløb indeholder undervisning, der minimum giver kompetencer svarende til 9. classes niveau i dansk og matematik.
- Den unge skal have en fast gennemgående uddannelsesmentor på erhvervsskolen. Mentoren skal understøtte den unges gennemførelse af hele fase 1 og fortsætter som en fastholdelsesmentor i fase 2, jf. nedenstående.

Fase 2 – fastholdelse:

- Den tilknyttede uddannelsesmentor må ikke slippe den unge, før en praktikplads er opnået. Den gennemgående uddannelsesmentor følger således den unge i Brobygningens fase 2, videre til og igennem grundforløbet, og indtil der er indgået en uddannelsesaftale (om enten virksomhedspraktik eller skolepraktik).
- Dvs. at uddannelsesmentoren, som har en personlig relation til den unge, fortsætter som fastholdelsesmentor. Fastholdelsesmentoren skal primært hjælpe den unge med at håndtere faglige såvel som sociale udfordringer på grundforløbet og give den unge særlig hjælp og støtte i praktikpladssøgningen

Brobygningsforløb er uddannelsessystemet et begreb, som refererer til aktiviteter, som elever i 9. og 10. klasse tilbydes på en ungdomsuddannelsesinstitution med henblik på, at de unge bliver mere afklarede i deres valg af ungdomsuddannelse. I beskæftigelsesystemet refererer begrebet til Brobygningsforløb som en samlet, uddannelsesrettet pakke til uddannelseshjælpsmodtagere, der beror på elementerne i ovenstående 2 faser, jf. casen med Stephanie side 16.

Case

Navn: Carsten

Alder: 33 år

Ønsker at gå fra ufaglært til faglært

Carsten går fra ufaglært til faglært

Carsten er 33 år og har aldrig gjort sin ungdomsuddannelse færdig. Han gennemførte gymnasiet, men har aldrig brugt sin studentereksamen til noget. I stedet har han arbejdet som ufaglært forskellige steder, nogle gange afbrudt af perioder med ledighed. Senest har han arbejdet et års tid som ufaglært i sin vens tømrer- og snedkervirksomhed. Undervejs har han taget et par AMU-kurser. Carsten er netop blevet ledig og modtager nu dagpenge.

Carsten er træt af, at han ikke fik sig en uddannelse, og han har derfor besluttet sig for at tage en uddannelse for at få en mere fast tilknytning til arbejdsmarkedet. Carsten har talt med sagsbehandleren i jobcenteret om sine muligheder for at tage en erhvervsuddannelse, der bygger videre på den erfaring, han allerede har.

Ved hjælp af "min kompetencemappe" på nettet og vejledning på VEU-centret får han overblik over den uddannelse og de kurser, han har. Det viser sig, at Carsten sandsynligvis vil kunne tage en uddannelse som maskinsnedker på afkortet tid, fordi han på baggrund af sin studentereksamen, AMU-kurser og erfaring fra tømrer- og snedkervirksomheden kan få godskrevet dele af praktikuddannelsen og skoleundervisningen. Som led i sin studentereksamen har han eksamen på højere niveau i dansk og matematik, og han opfylder derfor adgangskravet til erhvervsuddannelserne.

Carsten vil gerne tage en uddannelse som maskinsnedker, så jobcenteret køber en realkompetencevurdering på erhvervsskolen, som skal afgøre, hvor meget grundforløb, skoleundervisning i hovedforløbet og praktikuddannelse han skal have.

Resultatet af realkompetencevurderingen viser, at Carsten skal følge den uddannelsesvej for erhvervsuddannelsen for voksne, der hedder euv2. Her skal hans erhvervsuddannelse både bestå af dele af grundforløbets 2. del, et standardiseret hovedforløb for voksne og en praktikuddannelse med en varighed på maksimalt to år.

Carsten bliver optaget på uddannelsen til maskinsnedker. Med hans erfaring kan han gennemføre uddannelsen til maskinsnedker på lige under to år. Han vil derfor kunne gennemføre uddannelsen inden for sin dagpengeperiode (se faktaboks om 'Pulje til uddannelsesløft' side 19).

Fakta: Uddannelsesløft af ledige med størst behov

Pulje til uddannelsesløft

Med beskæftigelsesreformen gives der mulighed for, at ufaglærte ledige eller faglærte ledige med en forældet uddannelse, der er fyldt 30 år, kan påbegynde en erhvervsuddannelse allerede i starten af deres ledighedsperiode.

Uddannelsen skal kunne gennemføres inden for den lediges resterende dagpengeperiode. Midlerne hertil er afsat som en pulje på 150 mio. kr. årligt, når denne er fuldt indfaset i 2017. Der er 55,9 mio. kr. i 2015 og 142,1 mio. kr. i 2016.

Den ledige skal have relevant erhvervs erfaring eller uddannelse, så erhvervsuddannelsen kan gennemføres på to år. Det betyder, at de erhvervsuddannelser, de ledige kan tage, alene kan omfatte:

- Erhvervsuddannelser uden praktikforløb (euv1 i den nye erhvervsuddannelse for voksne).
- Erhvervsuddannelser med praktikforløb, hvor uddannelsen kan gennemføres med skolepraktik og inden for den toårige periode.

Derudover skal den ledige, hvis uddannelsen skal gennemføres via euv2, have opnået mindst 02 i gennemsnitskarakter i både dansk og matematik til afgangsprøven i 9. eller 10. klasse eller en tilsvarende prøve som følge af de nye adgangskrav til erhvervsuddannelserne. De generelle adgangskrav gælder også i forhold til euv3, men puljen til uddannelsesløft kan ikke anvendes til erhvervsuddannelser for voksne, der gennemføres via euv3.

Under hele uddannelsen vil den ledige kunne få en reduceret dagpengeydelse på højst 80 pct. af den maksimale dagpengesats, men med mulighed for at låne op til den hidtidige dagpengesats. Under uddannelsen fritages den ledige for pligten efter lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. til at være aktivt jobsøgende og stå til rådighed for henvist arbejde. Den ledige skal have en samtale i jobcenteret efter 16 måneders ledighed med henblik på at komme i job efter endt uddannelse.

Jobcenteret beslutter i dialog med den ledige, om uddannelsesløftet skal igangsættes, og hvad indholdet skal være. Det er således jobcenteret, der visiterer ledige til erhvervsuddannelserne i forbindelse med puljen til uddannelsesløft.

Fakta: Realkompetencevurdering og relevant erhvervs erfaring

Erhvervsuddannelse for voksne (euv)

Med eud-reformen indføres erhvervsuddannelsen for voksne (euv) for alle personer på 25 år og derover. Euv giver kompetence på samme niveau, som erhvervsuddannelse for unge, og den voksne opnår samme bevis, afslutter med samme prøve mv.

Det, der adskiller euv fra erhvervsuddannelsen for unge, er, at uddannelsesvejen kan være forskellig, afhængigt af hvad den voksne har foretaget sig før euv påbegyndes. Der er tre overordnede uddannelsesveje i euv. Vejen defineres af mængden af relevant erhvervs erfaring og/eller uddannelse, som den voksne har i forvejen. Hvis den voksne har to års relevant erhvervs erfaring gennemføres erhvervsuddannelsen alene som skoleundervisning i hovedforløbet, hvortil man har ret til SU, hvis man er ledig og er SU-berettiget. Hvis den voksne ikke har to års relevant erhvervs erfaring, vil uddannelsesforløbet bestå af grundforløbselementer og et hovedforløb med både skoleundervisning og praktik. Varighed og indhold bestemmes af erfaring og uddannelse.

Euv erstatter den grundlæggende voksenuddannelse (gvu) pr. 1. august 2015. Gvu-planer vil dog være gyldige i seks år.

Alle uddannelsesforløb i erhvervsuddannelsen for voksne over 25 år (euv) indledes med en realkompetencevurdering med en varighed på mellem en halv og 10 dage. Realkompetencevurderingen definerer uddannelsesvejen i euv (euv1, euv2 eller euv3). Jobcenteret kan købe en realkompetencevurdering af erhvervsskolen efter lov om åben uddannelse.

Uddannelsesvejen bestemmes blandt andet af, om den voksne har to års relevant erhvervs erfaring. Kriterier for, hvad der kan godskrives i den pågældende euv, er beskrevet i bilag 1 til uddannelsesbekendtgørelsen for hver uddannelse.

I 2016 forventes det at implementere første fase af et realkompetencevurderingsværktøj, hvor borgeren kan logge ind og få overblik over, hvilken uddannelsesvej han eller hun skal følge for at opnå kompetence på erhvervsuddannelsesniveau.

For ufaglærte dagpengemodtagere over 30 år er der med beskæftigelsesreformen indført en ret til realkompetencevurdering. Realkompetencevurderingen kan føre til, at den ledige får mulighed for at få sin erfaring meriteret med henblik på at tage en erhvervs kompetencegivende uddannelse under puljen til uddannelsesløft.

Case

Navn: Mathilde
Alder: 20 år
Har ADHD

Mathilde vurderes ikke at kunne gennemføre en erhvervsuddannelse

Mathilde på 20 år har ADHD. Hun havde det meget svært både i folkeskolen og derhjemme, pga. hendes forældres alkoholmisbrug. Hun afsluttede folkeskolen med et resultat, der gør, at hun ikke kan komme ind på erhvervsuddannelserne. Mathilde har i stedet i perioder haft arbejde i det lokale supermarked.

Da Mathildes forældre bliver skilt, slår det hende helt ud; hun får mere og mere fravær og bliver til sidst fyret og kommer på uddannelseshjælp.

Mathilde overvejer i denne forbindelse at starte på en uddannelse. Hun har været glad for sit arbejde i supermarkedet og har på sigt mod på at gå i gang med det merkantile grundforløb for at blive butiksassistent.

Hendes sagsbehandler vurderer dog, at Mathilde ikke inden for en kortere årrække vil kunne opnå de faglige, personlige og sociale forudsætninger for at kunne påbegynde og gennemføre hverken en gymnasial eller en erhvervsfaglig ungdomsuddannelse.

Mathilde vil stadig gerne noget med butik og handel, og har hørt om den kombinerede ungdomsuddannelse, som passer meget godt til hende, fordi hun egentlig er motiveret for uddannelse, men bare ikke ved hvilken. Mathilde målgruppevurderes af UU og opnår en af de dimensionerede pladser til at starte på den kombinerede ungdomsuddannelse med temaet "Handel og kundeservice". Målet er, at hun skal blive erhvervsassistent og arbejde i en butik. Det er vurderingen fra jobcenteret, at der er beskæftigelsesmuligheder i lokalområdet. På sigt vil hun muligvis kunne gennemføre en erhvervsuddannelse og få godskrevet dele af erhvervsuddannelsen på baggrund af den kombinerede ungdomsuddannelse.

Fakta: Kombineret ungdomsuddannelse

Kombineret Ungdomsuddannelse er et to-årigt uddannelsesstilbud til unge under 25 år, der ikke har forudsætninger for at gennemføre en erhvervsuddannelse eller gymnasial uddannelse. Tilbuddet målrettes beskæftigelse på det lokale arbejdsmarked og kan desuden give grundlag for at fortsætte i kompetencegivende uddannelse.

Det er Ungdommens Uddannelsesvejledning i den unges bopælskommune, der afgør, om den pågældende kan komme ind på uddannelsen. Der kan højst optages 2.500 elever pr. år på landsplan i den kombinerede ungdomsuddannelse.

Case

Navn: Hassan
Alder: 19 år
Er ordblind

Hassan bliver klar til eud via produktionsskolen

Hassan på 19 år er stærkt ordblind og har stort set kun dårlige oplevelser fra folkeskolen og afslutter med et resultat, der betyder, at han ikke kan komme ind på erhvervsuddannelserne, fordi han ikke lever op til adgangskravene. Hassan har altid arbejdet om eftermiddagen i sin farfars autoforretning. Han vil gerne være karrosserismed og reparere biler, men kan ikke overskue at gå i skole.

Hassan bliver fyret fra sit job, da hans farfar skal sælge forretningen, så Hassan må stoppe, fordi den nye ejer kun vil have faglærte. Hassan kan ikke finde et andet arbejde og søger derfor om uddannelseshjælp.

Hassan vil gerne have en uddannelse, men kan ikke klare adgangskravet til grundforløbet. Han kan slet ikke forestille sig at skulle sidde på skolebænken, fx på VUC for at lære dansk og matematik, men hans sagsbehandler fortæller, at Hassan kan opnå adgangskravene til erhvervsuddannelsen via produktionsskolen.

På produktionsskolen kan der tilrettelægges særlige forløb, der kombinerer undervisning på erhvervsskolen, undervisning i dansk og matematik og ordinær værkstedsundervisning på produktionsskolen.

Sagsbehandleren kontakter produktionsskolen, og Hassan bliver efter en positiv målgruppevurdering i UU og en samtale mellem ham selv, sagsbehandleren og vejlederen på skolen optaget på et særligt tilrettelagt forløb. Forløbet kombinerer undervisning på erhvervsskolen, undervisning i dansk og matematik samt ordinær værkstedsundervisning på produktionsskolen. Når forløbet er gennemført, vurderer erhvervsskolen ud fra en helhedsvurdering på baggrund af en centralt stillet prøve og en samtale, om Hassan kan optages på erhvervsuddannelsen som karrosserismed.

Fakta: Muligheder for opkvalificering via produktionsskole

Produktionsskolerne har mulighed for at målrette produktionsskoleforløb til unge, som er motiveret for erhvervsrettet uddannelse, men som på grund af mangelfulde skolekunderskaber har brug for opkvalificering for at kunne optages i en erhvervsuddannelse samtidig med, at de deltager i meritgivende erhvervsrettede kombinationsforløb.

Tilbuddet gives til unge under 25 år, som ikke har gennemført en kompetencegivende ungdomsuddannelse, og som ikke umiddelbart har forudsætninger for at påbegynde en sådan uddannelse.

Før en produktionsskole kan optage en deltager med statstilskud, skal Ungdommens Uddannelsesvejledning have vurderet, at den unge er omfattet af produktionsskolernes målgruppe.

Oversigt over uddannelser og målgrupper

Uddannelse/alder	Karakteristika for målgruppen
Erhvervsuddannelser for unge	<ul style="list-style-type: none">• Unge under 25 år, der har en god fornemmelse af, hvilket fagområde de ønsker at arbejde med inden for et af følgende hovedområder: Teknologi, byggeri og transport, omsorg, sundhed og pædagogik, kontor, handel og forretningsservice, fødevarer, jordbrug og oplevelser.• Ønsker en uddannelse, der veksler mellem skole og praktik i en virksomhed, og som giver direkte adgang til arbejdsmarkedet som faglært, til videregående uddannelse, eller til at man kan starte sin egen virksomhed.• Er motiveret for at lægge det engagement og den motivation, det kræver at gennemføre en erhvervsfaglig uddannelse, der normalt varer 3-4 år, men som kan variere fra 1½ til 5½ år - ca. 30-50 pct. af tiden på skole og 50-70 pct. i en praktikvirksomhed.
Produktionsskole	<ul style="list-style-type: none">• Ofte fagligt svage unge under 25 år, der ikke har gennemført en ungdomsuddannelse.• Opfylder ikke adgangsforudsætningerne til gym/eud.• Ved ofte hverken hvilken uddannelse eller beskæftigelse, de ønsker.• Er ikke i stand til at formulere et realistisk perspektiv for deres arbejdsliv og er mindre motiveret for at påbegynde en uddannelse.• Har ofte sociale eller psykiske udfordringer og/eller misbrugsproblemer.
Kombineret ungdomsuddannelse	<ul style="list-style-type: none">• Ofte fagligt svage unge under 25 år, der ikke har gennemført en ungdomsuddannelse.• Opfylder ikke adgangsforudsætningerne til gym/eud.• Ønsker en kort uddannelse, som kan føre til beskæftigelse og eventuelt på sigt anden kompetencegivende uddannelse.• Ved ikke, hvad de kan, eller hvad jobbet skal handle om.• Typisk den yngste andel af målgruppen, hvor mange er sårbare, usekstændige, umodne eller forsigtige.• Har derfor brug for et socialt fællesskab, kontinuerlig voksenkontakt og en tydelig uddannelsesramme.• Har behov for socialisering i forhold til arbejdsmarkedet.
Erhvervsgrunduddannelsen (egu)	<ul style="list-style-type: none">• Unge under 30 år, der ikke har gennemført en ungdomsuddannelse.• Opfylder ofte ikke adgangsforudsætningerne til gym/eud.• Har en tydelig fornemmelse af, hvilket beskæftigelsesområde, de ønsker at arbejde med.• Er i stand til at indgå i et aftaleforhold med en arbejdsgiver.• Kan gennemføre et typisk meget individuelt uddannelsesforløb.• Typisk den ældre andel af målgruppen, som er mere selvstændige og modne.
Erhvervsuddannelse for voksne (euv)	<ul style="list-style-type: none">• Målgruppen er den samme som for erhvervsuddannelser i almindelighed – alder er den eneste forskel (nogle voksne har dog meget erhvervs erfaring inden for den uddannelse, de ønsker).• Når en person på 25 år og derover skal gennemføre en erhvervsuddannelse, hedder det altid en euv – også selv om euv'en i omfang og varighed kan svare til uddannelsesforløbet for unge med hensyn til varigheden af praktikuddannelsen og skoleundervisningen.• Fører til uddannelse på samme niveau og med samme titel og bevis som erhvervsuddannelser i almindelighed. Euv kan gennemføres med eux.• Undervisningen i euv skal altid tilrettelægges med den voksne elevgruppe for øje.
Forberedende voksenundervisning (FVU)	<ul style="list-style-type: none">• Hovedsageligt personer over 18 år, der har behov for at forbedre deres grundlæggende færdigheder i læsning og matematik med henblik på uddannelse eller fastholdelse af beskæftigelse.• Også for personer, der har behov for at styrke deres grundlæggende læse- og regnefærdigheder med henblik på at deltage aktivt i alle sider af samfundslivet.• En stor del af målgruppen findes blandt de kortuddannede, men også personer med uddannelse kan have behov for at blive bedre til at skrive, læse og stave eller blive bedre til den grundlæggende matematik.• Tosprogede kursister kan i mange tilfælde profitere af et eller flere FVU-forløb.• Deltagerne er ofte i beskæftigelse eller deltager som led i en jobplan.
Almen voksenuddannelse (avu)	<ul style="list-style-type: none">• Hovedsageligt personer over 18 år, der har behov for at forbedre deres basale kundskaber (dog kan unge under 18 år deltage, hvis uddannelsesforløbet er et led i en uddannelsesplan).• Den overvejende andel af kursister er i dag unge voksne mellem 18 og 30 år, der har forladt grundskolen med utilstrækkelige kundskaber.• Kursistgruppen er dog forholdsvis heterogen og spænder fra kursister med faglige mangler, der forholdsvis hurtigt kan rettes op, til kursister med massive faglige og/eller sociale, sundhedsmæssige og økonomiske udfordringer.• En stor andel er tosprogede kursister med utilstrækkelige dansk kundskaber.